

Επίπεδο ...Γ1.

Ονοματεπώνυμο εκπαιδευτικού...

Σταμπουλίδου Σόνια.....

Τίτλος ενότητας:

Γλώσσα

Γραμματικό φαινόμενο που εξετάζεται: **Το θέμα του παθητικού αορίστου και κυρίως η υποτακτική του παθητικού αορίστου και ο μέλλοντας.**

Λεκτικές πράξεις βάσει διαπιστωτικών κριτηρίων:

Κατανόηση γραπτού λόγου

Όποιος ισχυριστεί ότι κάτι δεν μπορεί να λεχθεί στην ελληνική γλώσσα, είναι αμαθής ή είναι απληροφόρητος. Και έχουμε ελληνικές λέξεις, αλλά μπορούμε και να φτιάξουμε ελληνικές λέξεις. Σε μια εκπομπή που κάναμε σχετικά στην τηλεόραση, για το φαστ-φουντ π.χ είχαμε πει ταχυφαγείο ή ταχυεστιατόριο.

-Δεν ξενίζει κάπως η συγκεκριμένη απόδοση;

-Την πρώτη φορά που θα ακουστεί, μπορεί να σε ξενίσει, αλλά τη δεύτερη φορά θα το χρησιμοποιήσεις. Κοιτάξτε, η ελληνική γλώσσα έχει τέτοια εκφραστικότητα, τέτοιες ρίζες και τέτοια δηλωτικότητα, είναι τόσο πλούσια και καλλιεργημένη- αφού δουλεύτηκε στα δύο μεγάλα αμόνια, τη λογοτεχνία και ιδιαίτερα την ποίηση, και την επιστήμη, από τους μεγαλύτερους τεχνίτες στον κόσμο, τον Αριστοτέλη, τον Πλάτωνα, τον Ευριπίδη- ώστε δεν έχει κανένα πρόβλημα να πει τα πάντα.

-Μπορεί αυτός ο πλούτος να εκφραστεί μέσα από τη δημοτική;

-Μέσα από τη δημοτική, εάν δεν διώχνουμε κάθε ζωντανό λόγιο στοιχείο της, μπορούν να εκφραστούν τα πάντα. Η δημοτική μας γλώσσα έχει επίσης δουλευτεί από μεγάλους ανθρώπους του πνεύματος και της λογοτεχνίας. Το Σολωμό πρώτο, τον Παλαμά και βέβαια τους νεότερους, το Σεφέρη, τον Ελύτη, τον Καβάφη, τον Κάλβο. Και από τη στιγμή που άρχισε να τραγουδιέται η ποίηση, άρχισε να επηρεάζει θετικά. Δεν μπορώ να φανταστώ πώς θα ήταν η ελληνική γλώσσα αν δεν είχε περάσει από το καθαρτήριο της μελοποιημένης ποίησης.

Πηγή: Ελληνικά για προχωρημένους, γ' κύκλος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Ινστιτούτο νεοελληνικών σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη 1997, 1/4, (απόσπασμα από συνέντευξη του Γ. Μπαμπινιώτη στο περιοδικό «Γυναίκα», τεύχος 154). (Το κείμενο το έχω διασκευάσει)

Ερωτήσεις

1. Τι προτείνει ο κύριος Μπαμπινιώτης να κάνουμε σε περίπτωση που για κάτι δεν υπάρχει ελληνική λέξη;
2. Ποιες είναι οι πρώτες αντιδράσεις στην απόδοση της λέξης φαστ-φουντ στα ελληνικά;
3. Τι σημαίνει: η ελληνική γλώσσα έχει εκφραστικότητα και δηλωτικότητα;
4. Γιατί η ελληνική γλώσσα είναι τόσο πλούσια;
5. Είναι η δημοτική γλώσσα μια πλούσια γλώσσα;
6. Ποια είναι η προϋπόθεση για να μπορούν να εκφραστούν τα πάντα στη δημοτική γλώσσα;
7. Τι είναι αυτό που έχει συμβάλει πολύ στον πλούτο της δημοτικής γλώσσας;

Πηγή και ημερομηνία διαδικτυακής αναζήτησης ή έκδοσης/ δημοσίευσης του κειμένου*

Κατανόηση προφορικού λόγου

Εκτός από τα άλλα παιχνίδια, οι άνθρωποι παίζουν και με τις λέξεις. Στη γλώσσα άλλωστε βρίσκονται συχνά εκφράσεις που δείχνουν πως το παιχνίδι έχει σχέση με τις λέξεις, αλλά και με πιο σοβαρά θέματα της κοινωνίας μας. Λέμε για παράδειγμα: παίζω στο χρηματιστήριο, παίζει με τα νεύρα μου, η τύχη παίζει άσχημα παιχνίδια. Λέμε για κάποιον ότι δεν «παίζεται» με τίποτα, ότι η τηλεόραση και το ραδιόφωνο παίζουν. Στην περίπτωση που προσπαθούμε να ξεγελάσουμε ή να παραπλανήσουμε κάποιον με σκοπό να διασκεδάσουμε, λέμε ότι παίζουμε με τον πόνο του. Παίζουμε με την φωτιά αφηφώντας τον κίνδυνο. Παίζουμε με την ζωή μας, τη θέση μας, το κεφάλι μας κορώνα-γράμματα, όταν διακινδυνεύουμε κάτι πολύτιμο προκειμένου να επιτύχουμε το στόχο μας. Στις σχέσεις μας με τους συνανθρώπους μας είμαστε υποχρεωμένοι να παίζουμε με ανοιχτά χαρτιά, να είμαστε δηλαδή ειλικρινείς, και όχι να παίζουμε κρυφτούλι μαζί τους, αποφεύγοντας να εκπληρώσουμε τις υποχρεώσεις μας. Συχνά τα παίζουμε όλα για όλα ή παίζουμε το τελευταίο μας χαρτί, για να αποτρέψουμε κάποια μελλοντική καταστροφή. Κάποια στιγμή στη ζωή μας ίσως αναγκαστούμε να παίζουμε διπλό παιχνίδι, να ενεργήσουμε δηλαδή για σκοπό διαφορετικό από αυτόν που φαίνεται, σαν τους κατασκόπους!!!! Στην περίπτωση αυτή απαιτείται προσοχή, γιατί τα πράγματα δεν είναι παίξε-γέλασε.

Πηγή: Μαθήματα ελληνικών, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 191. (Συντ. Τσολάκη, Περιοδικό «Παγώνι»)

Πηγή και ημερομηνία διαδικτυακής αναζήτησης ή έκδοσης/ δημοσίευσης του κειμένου*

Ερωτήσεις

Να αντιστοιχίσεις τις εκφράσεις με τις σημασίες τους. **Προσοχή!** Οι εκφράσεις είναι περισσότερες από τις σημασίες.

Παίζουμε με τα νεύρα του	Προσπαθούμε να αποτρέψουμε μια μελλοντική καταστροφή
Η τύχη μας παίζει άσχημα παιχνίδια	Αποφεύγουμε να εκπληρώσουμε τις υποχρεώσεις μας
Παίζουμε με ανοιχτά χαρτιά	Ενεργούμε με σκοπό διαφορετικό από αυτόν που φαίνεται
Δεν είναι παίξε-γέλασε	Είναι επικίνδυνο
Παίζουμε με τη φωτιά	Είμαστε ειλικρινείς
Παίζουμε με τον πόνο του	Διακινδυνεύουμε κάτι πολύτιμο προκειμένου να πετύχουμε το στόχο μας
Παίζουμε διπλό παιχνίδι	Προσπαθούμε να ξεγελάσουμε κάποιον με σκοπό να διασκεδάσουμε
Παίζουμε το κεφάλι μας κορώνα γράμματα	Αψηφούμε τον κίνδυνο
Παίζουμε κρυφτούλι	
Παίζουμε το τελευταίο μας χαρτί	
Δεν παίζεται με τίποτα	

Παραγωγή γραπτού λόγου

Προτείνετε 2 σχετικά με τη θεματική ενότητα θέματα παραγωγής γραπτού λόγου, π.χ. φιλικό γράμμα, επίσημη επιστολή, πρόσκληση κ.τ.λ.

- Γράψε ένα γράμμα σε μια εφημερίδα, όπου θα διαμαρτύρεσαι για τη χρήση τόσο πολλών ξένων λέξεων στην ελληνική γλώσσα και θα εκφράζεις την ανησυχία σου σχετικά με το μέλλον της. (περίπου 200 λ.)
- Ο ξάδελφος/ξαδέλφη σου δεν θέλει να μάθει ξένες γλώσσες. Γράψε του ένα γράμμα όπου θα του μιλάς για το πόσο σημαντικό και χρήσιμο είναι να μιλάει κανείς ξένες

γλώσσες, ιδιαίτερα σήμερα, και όπου θα τον συμβουλευείς να αρχίσει μαθήματα ξένης γλώσσας.

Πηγή και ημερομηνία διαδικτυακής αναζήτησης ή έκδοσης/ δημοσίευσης του κειμένου*

Παραγωγή προφορικού λόγου

Προτείνετε 2 παιχνίδια ρόλων σχετικά με το θέμα της ενότητας

Παράδειγμα 1. Ομιλητής Α: Δεν θέλεις να μάθεις ξένες γλώσσες (δε σκοπεύεις να τις χρησιμοποιήσεις, σου φαίνεται πολύ δύσκολο κ.λ.π.). Ο φίλος/φίλη σου προσπαθεί να σε πείσει για το αντίθετο.

Ομιλητής Β: Ο φίλος/φίλη σου δεν θέλει να μάθει ξένες γλώσσες. Προσπαθείς να τον πείσεις για το αντίθετο, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα επιχειρήματα.

Παράδειγμα 2. Ομιλητής Α: Έχεις πρόβλημα με τη χρήση τόσο πολλών ξένων λέξεων στα ελληνικά. Υποστηρίζεις την άποψη ότι πρέπει να αντικατασταθούν όλες αυτές οι λέξεις με ελληνικές, γιατί αλλιώς η γλώσσα πεθαίνει, χάνεται και μαζί της χάνεται και η πολιτιστική ταυτότητα του λαού. Ο φίλος/φίλη σας πιστεύει ότι τέτοιος κίνδυνος δεν υπάρχει.

Ομιλητής Β: Ο φίλος/φίλη σας θέλει να αντικατασταθούν όλες οι ξένες λέξεις που χρησιμοποιούνται σήμερα στα ελληνικά, με ελληνικές. Πιστεύετε ότι αυτό που συμβαίνει είναι φυσικό και αναπόφευκτο και ότι ο φίλος/φίλη σας υπερβάλλει και κανέναν κίνδυνο δεν υπάρχει για την ελληνική γλώσσα.

Πηγή και ημερομηνία διαδικτυακής αναζήτησης ή έκδοσης/ δημοσίευσης του κειμένου*

Γραμματικό φαινόμενο που εξετάζεται-ασκήσεις

Προτείνετε 2 σχετικές με το γραμματικό φαινόμενο που εξετάζεται ασκήσεις των 5-10 παραδειγμάτων η καθεμία.

1. Να βρεις τα ρήματα του κειμένου (συνέντευξη Μπαμπινιώτη) που βρίσκονται στην υποτακτική παθητικού αορίστου ή στον παθητικό μέλλοντα και να τα αντικαταστήσεις (ίδιο πρόσωπο και αριθμό) στον ενεστώτα της ίδιας φωνής.

2. Να βάλεις τα ρήματα στον μέλλοντα ή στην υποτακτική, ανάλογα.

1. Θέλουν μέσα στον επόμενο χρόνο. (παντρεύομαι)
2. Αν.....αρκετά, και θα δουλέψεις καλύτερα αύριο. (κοιμάμαι, ξεκουράζομαι)
3. Πρέπει να..... να του μιλήσω για τις απουσίες της κόρης του από το σχολείο. (θυμάμαι)
4. Την πρώτη φορά πουστους γονείς της, φρόντισε να είσαι καλά ντυμένος. (παρουσιάζομαι)
5. Θα..... αν δεν έρθεις στο πάρτι μου. (λυπούμαι)
6. Αν καλύτερα, θα σου τηλεφωνήσει. (αισθάνομαι)
7. Πρέπειόσο πιο γρήγορα γίνεται, σε δέκα λεπτά φεύγουμε. (ετοιμάζομαι)
8. Μεγάλο πρόβλημα κάθε πρωί! Η κόρη μου δε θέλει.....πριν φύγει για το σχολείο. (χτενίζομαι)
9. Ο έρωτας και ο βήχας δεν μπορούν..... (κρύβομαι).
10. Αν ανακατευτείς τα πράγματαπερισσότερο. (μπλέκομαι)

Πηγή και ημερομηνία διαδικτυακής αναζήτησης ή έκδοσης/ δημοσίευσης του κειμένου*

Επίπεδο ύφους

Αναφέρετε ποιο είναι το επίπεδο ύφους των κειμένων και των ασκήσεων που προτείνετε (π.χ. στην κατανόηση γραπτού λόγου: κείμενο φιλικό, προσβλητικό, επίσημο, ανεπίσημο... στην κατανόηση προφορικού λόγου: κείμενο φιλικό, προσβλητικό, επίσημο, ανεπίσημο...)

Κοινωνιογλωσσολογικές περιστάσεις

Αναφέρετε περιστάσεις επικοινωνίας στις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα προτεινόμενα κείμενα (π.χ. διάλογος κατανόησης προφορικού λόγου σε επικοινωνία σε ταχυδρομείο, παιδική χαρά κ.τ.λ.)

* Εφόσον το κείμενο προέρχεται από το διαδίκτυο ή έντυπο που έχει ήδη δημοσιευτεί